

การศึกษาวิชาภูมิศาสตร์เมือง

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

สนใจอะไร

មហាវិថី

สนใจ

เมือง

นักภูมิศาสตร์

สนใจ

เมือง

พื้นที่

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

นักภูมิศาสตร์

สนใจ

เมือง

พื้นที่

- การขยายตัวของเมือง
- ประชากร > ผูกพันที่อยู่อาศัย / ย้ายถิ่น > อยู่เมืองตลอดชีวิต
- กิจกรรมภายในเมือง > กระจุกหรือรวมตัว กระจาย
เปลี่ยนแปลง(การตั้งอยู่/เพิ่ม/ย้าย)
- ปัญหาเมือง > สังคม เศรษฐกิจ การเมือง มนุษยชาติ
สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม
- บทบาทเมือง > ศูนย์กลางด้านต่าง ๆ แพร่กระจายความ
เจริญก้าวหน้า ตัวเร่งการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

การศึกษาวิชาภูมิศาสตร์เมือง

กิจกรรม

นศ. เดินทางมาเรียน

จากที่พักมา มหาวิทยาลัย.....ผ่านที่ไหนบ้าง

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

.....

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

วิธีการศึกษาภูมิศาสตร์เมือง

ศึกษาอย่างไร

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

วิธีการศึกษาภูมิศาสตร์เมือง

ศึกษา
อย่างไร

- แบบร่วมหรือแบบสหสาขาวิชา

Inter-Disciplinary

แกงโห้ะ

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

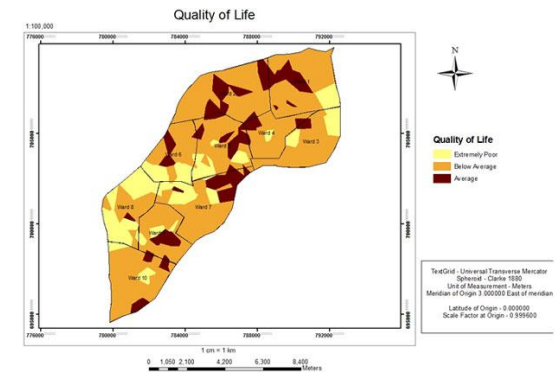
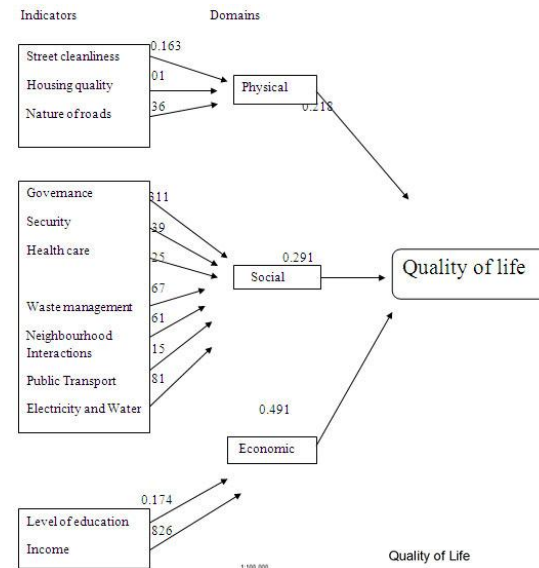
วิธีการศึกษาภูมิศาสตร์เมือง

- วิธีการทางปริมาณวิเคราะห์ต่าง ๆ

ศึกษา
อย่างไร

$$S_w = \frac{\sum_{i=1}^n S_{ij} \cdot W_i}{\sum_{i=1}^n W_i}$$

DOMAINS	INDICATORS
Physical	Street cleanliness Nature of roads Housing quality
Social	Security Governance Health care Public transport facilities Waste management Neighbourhood interactions Power and water provision
Economic	Level of education Income

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

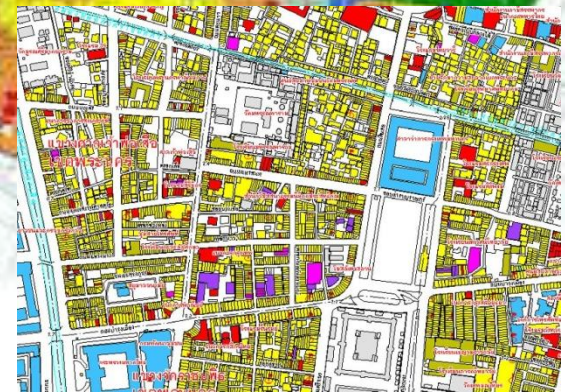
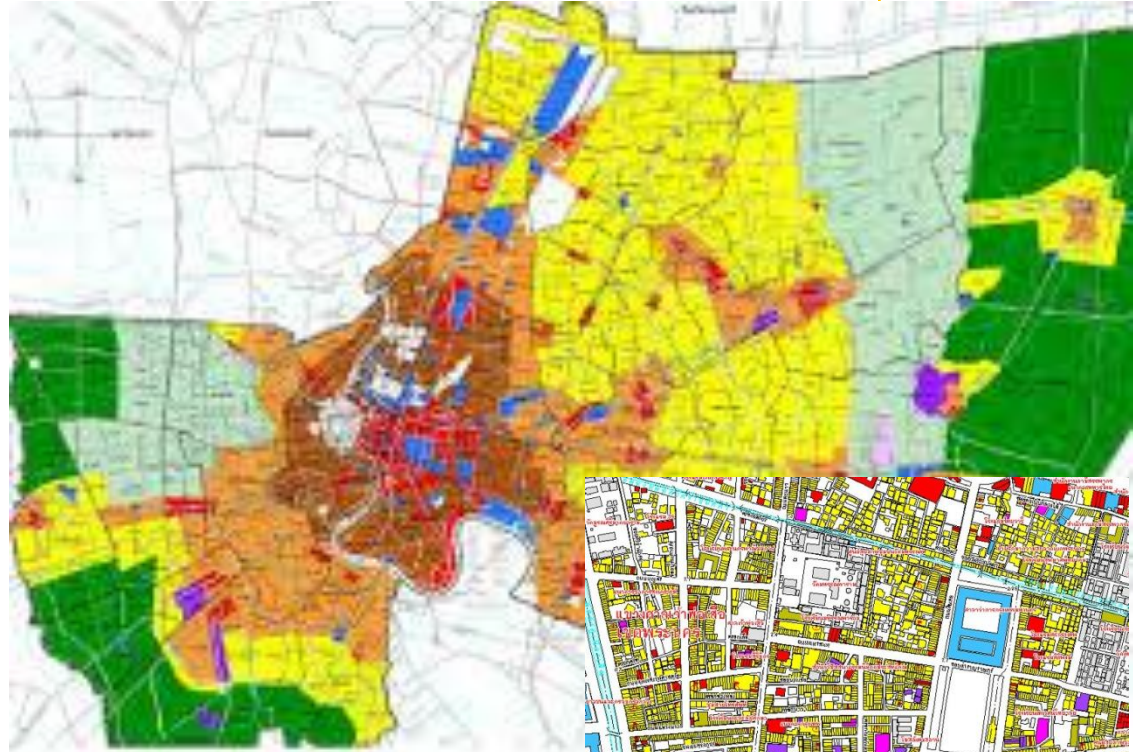
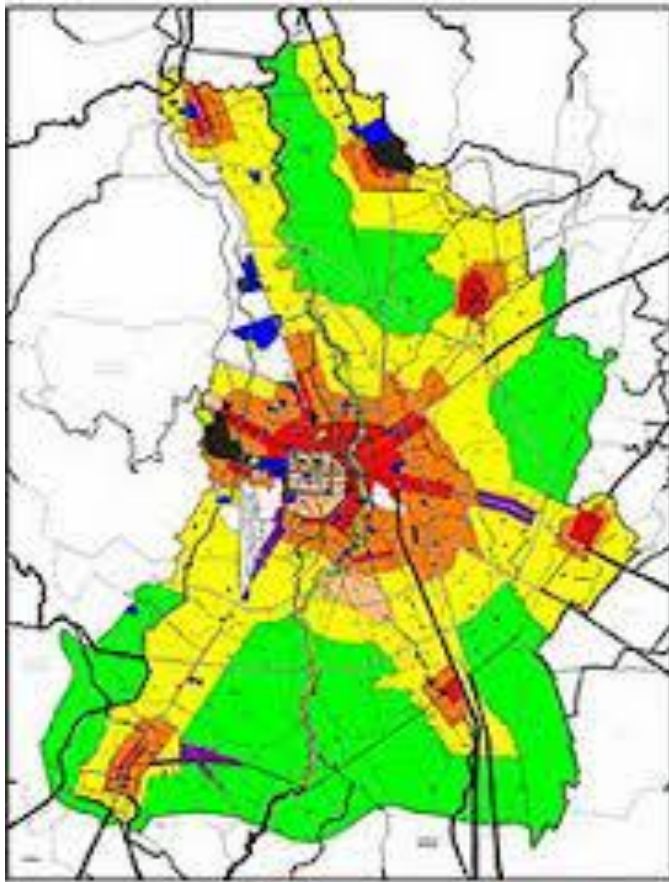
นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

วิธีการศึกษาภูมิศาสตร์เมือง

- ศึกษาในระดับมหภาคและจุลภาค

ศึกษา
อย่างไร

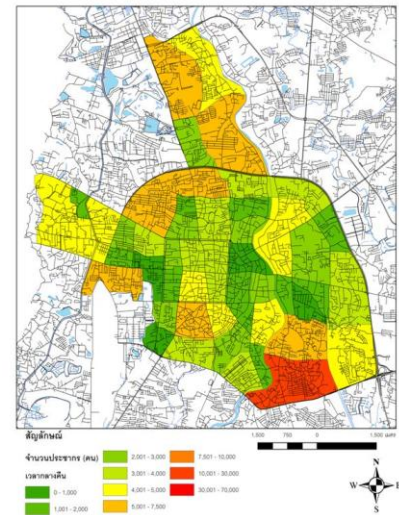
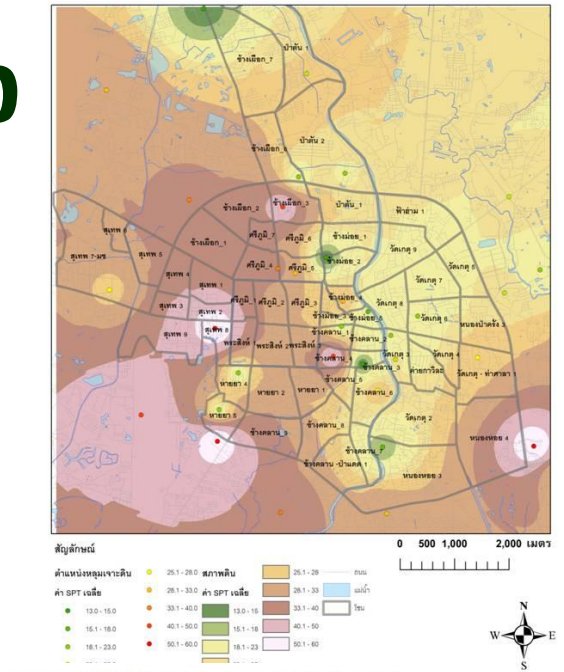
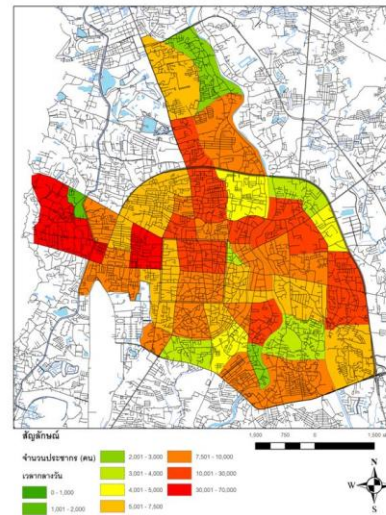
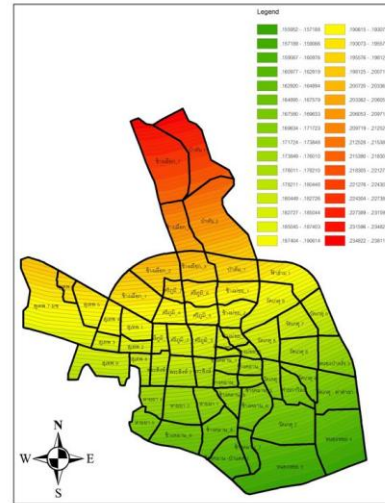
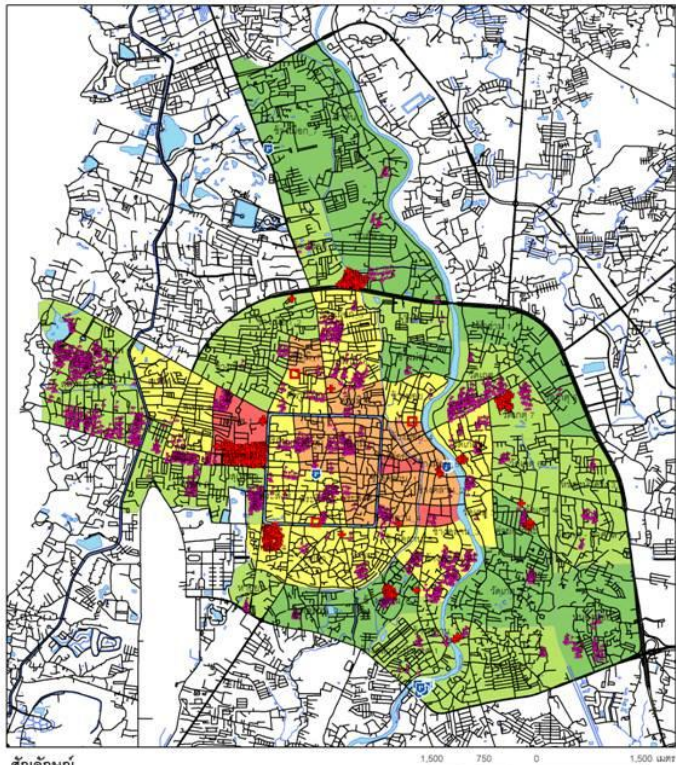
วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

- ศึกษาเชิงประจักษ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

วิธีการศึกษาภูมิศาสตร์เมือง

ศึกษา
อย่างไร

- แบบร่วมหรือแบบสหสาขาวิชา
- วิธีการทางปริมาณวิเคราะห์ต่าง ๆ > เช่น
คณิตศาสตร์ สถิติ คอมพิวเตอร์ ใช้เครื่องมือ Map/Remote
Sensing/GIS/GPS อื่น ๆ สร้างทฤษฎี สมมุติฐาน และทดสอบ
- ศึกษาระดับมหภาคและจุลภาค
- ศึกษาเชิงประยุกต์ > เกี่ยวข้องกับเรื่องราว ปัญหา
แนวทางแก้ไข การวางแผน กำหนดนโยบาย

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

วิวัฒนาการของวิชาภูมิศาสตร์เมือง

ศึกษาวิชา
ภูมิศาสตร์เมือง
ลักษณะใด

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

วิวัฒนาการของวิชาภูมิศาสตร์

2000 ปีมาแล้ว กรีก โรมัน

ทำอะไรกันมา
ดีอย่างไร

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

วิวัฒนาการของวิชาภูมิศาสตร์

ทำอะไรกันมา
คิดอย่างไร

ยุโรป อเมริกาเหนือ > ต้นศตวรรษที่ 20

ไทย > พ.ศ. 2514 เปิดสอนที่ มช.

2000 ปีมาแล้ว กรีก โรมัน > บรรยายกายภาพ

วัฒนธรรมของเมือง คล้ายคู่มือหนังสือแนะนำเที่ยวชมเมือง

- Strabo เขียนหนังสือ Geography บรรยายสภาพทางกายภาพ
และวัฒนธรรมของเมืองที่เขารู้จัก เช่น เมือง Lyons

- Ibn Khaldun กล่าวถึงเมือง Lyons ทั้งตำแหน่งที่ตั้ง วิถีชีวิต

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

วิวัฒนาการของวิชาภูมิศาสตร์เมือง

เน้นศึกษาความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

1900-1940 >

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

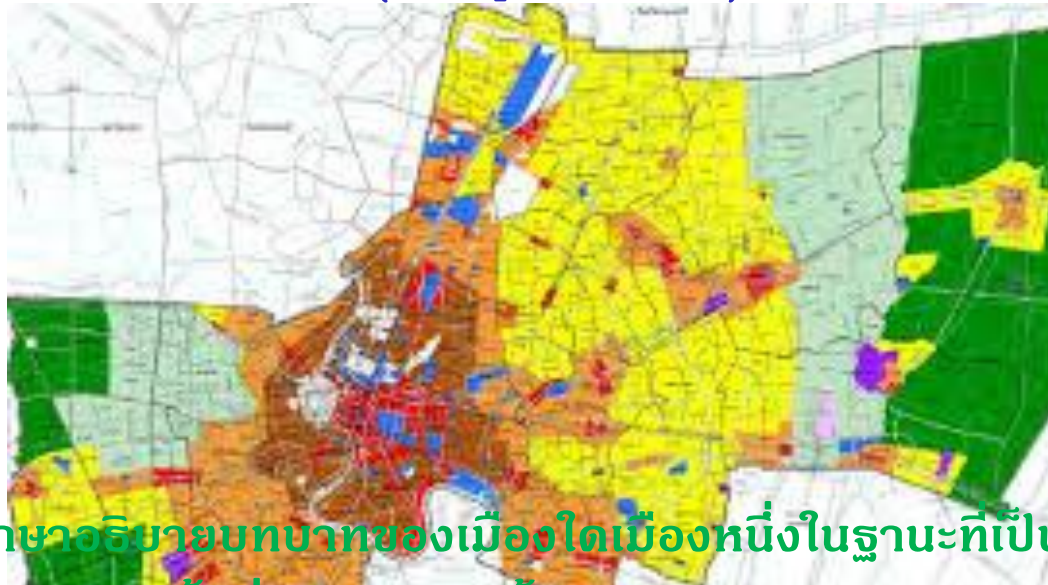
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

วิวัฒนาการของวิชาภูมิศาสตร์เมือง เน้นศึกษาความแตกต่างกันของพื้นที่

1940-1960 > ได้รับอิทธิพลของแนวคิดการศึกษาภูมิภาคและ
แนวคิดข้อยกเว้นนิยม(Exceptionalism)

- ศึกษาอธิบายบทบาทของเมืองใดเมืองหนึ่งในฐานะที่เป็นเมืองศูนย์กลางตลาดที่ให้บริการแก่พื้นที่รอบ ๆ รวมทั้งขอบเขตการค้าของเมือง
- ศึกษาโครงสร้างภายในเมือง รูปแบบการกระจายการใช้ที่ดินในเขตเมือง

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

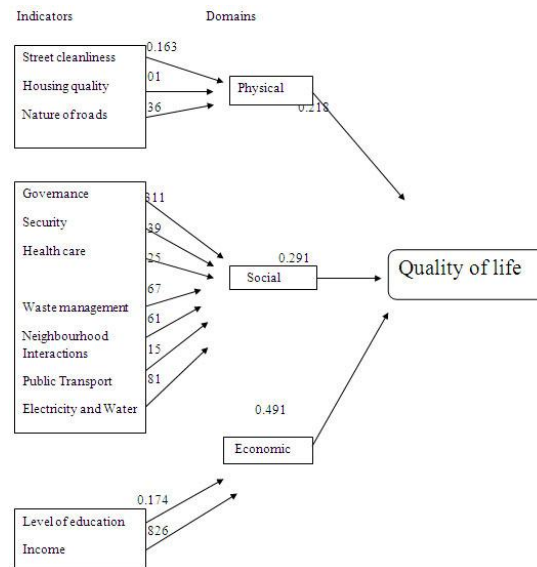
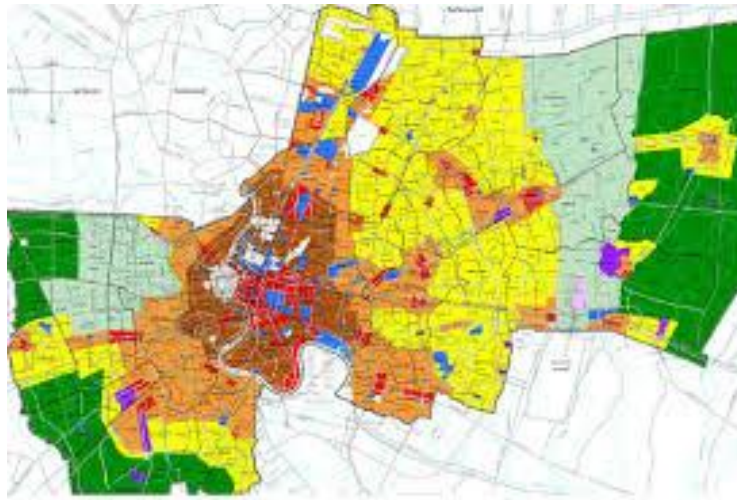
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

วิวัฒนาการของวิชาภูมิศาสตร์เมือง เน้นศึกษาการจัดการพื้นที่

ทศวรรษ 1960 > วิเคราะห์ทำเล ขอบเขตทางการค้า+โครงสร้าง
ภายในเมือง ได้รับอิทธิพลของแนวคิดปฏิฐานนิยม(Positivism)

$$Sw = \frac{\sum_{i=1}^n s_{ij} w_i}{\sum_{i=1}^n w_i}$$

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

วิวัฒนาการของวิชาภูมิศาสตร์เมือง เน้นศึกษาพฤติกรรม

ทศวรรษ 1970 > มุ่งศึกษาการตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้องกับเมือง

ผู้เกี่ยวข้องในการตัดสินใจมีทั้ง ประชาชน เจ้าของธุรกิจ
ข้าราชการ นักวางแผน เจ้าหน้าที่ปกครอง เจ้าหน้าที่
สาธารณูปโภค
- สนใจด้านพฤติกรรม โดยศึกษากระบวนการที่ทำให้เกิด
ปรากฏการณ์ทางพื้นที่มากกว่าศึกษาเฉพาะรูปแบบของ
ปรากฏการณ์

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

วิวัฒนาการของวิชาภูมิศาสตร์เมือง

เน้นศึกษาโครงสร้าง

ทศวรรษ 1970-1980 > ความไม่เสมอภาคทางสังคมรวมทั้งเศรษฐกิจ
การเมืองเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงชุมชนเมือง

- การตัดสินใจลงทุนหรือไม่ลงทุนของภาคเอกชน
- การแทรกแซงของรัฐในรูปแบบเงินช่วยเหลือ
ตลอดจนการเคลื่อนย้ายทรัพยากร

1990 ยุคสมัยสารนิเทศ มีอิทธิพลต่อการศึกษาภูมิศาสตร์เมือง

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอณูสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

วิวัฒนาการของวิชาภูมิศาสตร์เมือง

ทศวรรษ 2000 > ศึกษาเมืองทั้งในฐานะเป็นจุด เป็นพื้นที่ และการศึกษาเรื่องราว หรือปรากฏการณ์เฉพาะอย่างภายในเมือง

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

ลักษณะเนื้อหาและขอบเขตการศึกษาภูมิศาสตร์เมือง

1. ศึกษาลักษณะโครงสร้างภายนอกของเมือง
2. ศึกษาลักษณะโครงสร้างภายในของเมือง

ศึกษาลักษณะโครงสร้างภายนอกของเมือง

1. ศึกษาระดับกว้าง ไม่เจาะลึก มองเมืองในฐานะเป็นจุด ข้อมูลที่ใช้ศึกษาส่วนใหญ่เป็นข้อมูลทุติยภูมิ > ใช้วางแผนพัฒนาเมืองระดับภูมิภาคและระดับชาติ
2. ศึกษาการกระจายตัวทางพื้นที่ของเมืองและความเชื่อมโยงระหว่างเมือง เป็นการศึกษาระบบเมือง

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

ลักษณะเนื้อหาและขอบเขตการศึกษาภูมิศาสตร์เมือง

3. ตัวอย่างการศึกษาระบบเมือง

- **ทฤษฎีแหล่งกลาง**
- **ตำแหน่งที่ตั้งของเมือง**
- **โครงข่ายตลาดระหว่างชุมชนเมืองกับชนบท**
- **เมืองศูนย์กลางความเจริญเติบโตหรือเมืองหลัก**
- **พื้นฐานเศรษฐกิจของเมือง**
- **เขตมหานครและเมืองบริวาร**
- **เขตอิทธิพลของเมือง**
- **เอนนครและเมืองขนาดรอง**
- **การจำแนกประเภทของเมือง**
- **การขยายตัวชุมชนเมือง**
- **การสวนกระแสความเป็นเมือง**
- **การวางแผนชุมชนเมือง**
- **รูปแบบชุมชนเมืองตามภูมิภาคต่าง ๆ**
- **เมืองระดับโลก**
- **การเคลื่อนย้ายประชากรระหว่างเมือง**
- **อภิมหานคร**

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

ลักษณะเนื้อหาและขอบเขตการศึกษาภูมิศาสตร์เมือง

ศึกษาลักษณะโครงสร้างภายในของเมือง

1. เป็นการศึกษาระบบเล็ก แบบแคบและเจาะลึก เป็นการมองเมืองในฐานะเป็นพื้นที่ ข้อมูลที่ใช้ศึกษาส่วนใหญ่เป็นข้อมูลปฐมภูมิ
2. ศึกษาเมืองในฐานะเป็นระบบหนึ่ง

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

ลักษณะเนื้อหาและขอบเขตการศึกษากุมิศาสตร์เมือง

3. ตัวอย่างการศึกษาเมืองในฐานะเป็นระบบหนึ่ง

- การใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน
- การเคลื่อนที่และเคลื่อนย้ายของประชากรภายในเมือง
- ท่าเลที่ตั้งและขอบเขตของตลาด
- การขนส่งภายในเมือง
- รูปแบบความหนาแน่นประชากร
- รูปแบบราคาที่ดิน
- ลักษณะทางเศรษฐกิจของเมือง
- การเดินทางไปทำงาน
- รูปแบบการเจริญเติบโตของเมือง
- ลักษณะทางสังคมเมือง
- นิเวศน์วิทยาของเมือง
- สัณฐานของเมือง
- เมืองน่าอยู่
- เมืองใหม่
- รูปแบบของเมืองในอนาคต
- ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเมือง

การวัดผล

1. คะแนนระหว่างภาครวม

ร้อยละ 70

1.1 ความสม่ำเสมอในการเข้าชั้นเรียน

ร้อยละ 10

1.2 งานที่ได้รับมอบหมาย

ร้อยละ 30

- อภิปรายกลุ่ม (ร้อยละ 20)

- รายงานกลุ่ม (ร้อยละ 10)

1.3 สอบกลางภาคเรียน

ร้อยละ 30

2. คะแนนปลายภาคเรียน

ร้อยละ 30

2.1 สอบปลายภาคเรียน

ร้อยละ 30

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

นายอนุสร พุ่มพวง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

geography2gis@gmail.com

อภิปรายและจัดทำรายงานกลุ่ม : บทความ/การศึกษา/งานวิจัย

ตัวอย่างการศึกษาระบบเมือง

- ตำแหน่งที่ตั้งของเมือง
- โครงข่ายตลาดระหว่างชุมชนเมืองกับชนบท
- เมืองศูนย์กลางความเจริญเติบโตหรือเมืองหลัก
- พื้นฐานเศรษฐกิจของเมือง
- การขยายตัวชุมชนเมือง
- การสวนกระแสความเป็นเมือง
- การวางแผนชุมชนเมือง
- รูปแบบชุมชนเมืองตามภูมิภาคต่าง ๆ
- เมืองระดับโลก
- การเคลื่อนย้ายประชากรระหว่างเมือง
- อภิมหานคร

ตัวอย่างการศึกษาเมืองในฐานะเป็นระบบหนึ่ง

- การใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน
- การเคลื่อนที่และเคลื่อนย้ายของประชากรภายในเมือง
- ทำเลที่ตั้งและขอบเขตของตลาด
- การขนส่งภายในเมือง
- รูปแบบความหนาแน่นประชากร
- รูปแบบราคาที่ดิน
- ลักษณะทางเศรษฐกิจของเมือง
- การเดินทางไปทำงาน
- รูปแบบการเจริญเติบโตของเมือง
- ลักษณะทางสังคมเมือง
- นิเวศวิทยาของเมือง
- สัณฐานของเมือง
- เมืองน่าอยู่
- เมืองใหม่
- รูปแบบของเมืองในอนาคต
- ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเมือง

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com

อภิปรายและจัดทำรายงานกลุ่ม : บทความ/การศึกษา/งานวิจัย

1. แบ่งกลุ่ม 6 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน

2. อ่าน บทความ/การศึกษา/งานวิจัย

3. จัดทำรายงาน (10 คะแนน) **ส่งวันที่ 2 ก.พ. 2558**

- อย่างน้อย 10 แผ่น กระดาษ A4
- เขียนด้วยลายมือ
- ไม่ต้องเข้าเล่ม เย็บมุมอย่างเดียว
- จัดทำรายงาน > สรุปประเด็น

4. อภิปรายกลุ่ม (20 คะแนน) **วันที่ 23 ก.พ. 2558**

- กลุ่มละไม่เกิน 20 นาที
- สรุปประเด็น
- อภิปรายตามความแนวคิดของกลุ่ม

วิชา ภูมิศาสตร์เมือง Urban Geography (GEO 3409)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายอนุสร พุ่มพวง

geography2gis@gmail.com